

વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨

ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમ, ગાંધીનગર

માહિતી (મેળવવાના) અધિકાર અધિનિયમ ૨૦૦૫ ના અમલીકરણ મેન્યુઅલ

પ્રકરણ -૨ કલમ -૪/ખ પ્રોએક્ટીવ ડીસ્પ્લોઝર(પીએડી)ના ક્રમાંક: ૧ થી ૧૭

(૧) પોતાના વ્યવસ્થા તંત્ર, કાર્યો અને ફરજોની વિગતો -

નિયમસંગ્રહ-૧

(૧)	નિગમનો ઉદ્દેશ - હેતુ	ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમનો ઉદ્દેશ રાજ્યમાં વસેલા સફાઈ કામદારો અને તેમના આશ્રિતોને તેઓના પરંપરાગત અમાનવિય-ગરીબીવાળા અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાંથી મુક્તિ અપાવી તેઓ અને તેઓનાં આશ્રિતો ગૌરવપૂર્ણ જીવન જીવી શકે તે માટે જરૂરી સહાય પુરી પાડી તેમનું પુનઃસ્થાપન કરવાનો છે.
(૨)	નિગમનું મિશન /દુરદેશીપણું (મિશન)	(૧) સફાઈ કામદાર તેમના આશ્રિતોને નિગમની વિવિધ યોજનાઓ અન્વયે જરૂરી નાણાંકીય લોન/સહાય પુરી પાડવી. (૨) સામાજિક સમરસતા,કુરિવાજો નાબુદીના અસરકારક કાર્યક્રમો (૩) જાગૃતતા શિબીરોનું આયોજન કરી લાભાર્થીઓ સુધી નિગમના લાભો વિશે માહિતી આપવી. (૪) તાલીમ વર્ગોનું આયોજન કરી જુદા જુદા ધંધા/વ્યવસાય માટે લાભાર્થીને પગભર કરવા. (૫) ઘર વિહોણા સફાઈ કામદારો અને તેમના આશ્રિતોને રહેણાંક માટે આવાસની સુવિધા પુરી પાડવી (૬) રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમો અપનાવવા સમાજની જાગૃતતા. (૭) રાષ્ટ્રીય અર્થતંત્રમાં સપ્રમાણ ભાગીદારીની સક્રિયતા. (૮) સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓની રચના,સમાજ-સંમેલન-શિબીર દ્વારા સર્વગ્રાહી જાગૃતતા. (૯) મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જર્સ એક્ટ, ૨૦૧૩ અને રૂલ્સ, ૨૦૧૩ ના અમલીકરણની કામગીરી કરાવી સફાઈ કર્મચારીઓને ગટરમાં સફાઈ માટે ઉતારવા પર પ્રતિબંધ મૂકી સ્થાનિક સત્તાઓ સફાઈના સાધનો વસાવી ગટર સફાઈ કરે તે સુનિશ્ચિત કરવું. (૧૦) સફાઈ કામદારોને અકસ્માત મૃત્યુ પ્રસંગે વીમા કવચ પૂરૂ પાડવું (૧૧) સફાઈ કામદારોની સેનેટરી માઈની રચના માટે પ્રોત્સાહિત કરવા.
(૩)	નિગમનો ટુંકો ઇતિહાસ અને તેની રચનાનો સંદર્ભ	નિગમની રૂપરેખા: ગુજરાત સરકારે સમગ્ર દેશમાં સૌપ્રથમ વખત અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલા સફાઈ કામદારોને અન્ય સ્વચ્છ વ્યવસાયો તરફ વાળવા માટે રાજ્ય સ્તરે એક અભિયાન ચલાવી વિવિધ યોજનાઓ મારફતે સફાઈ કામદારો અને તેમના આશ્રિતોને આર્થિક રીતે પગભર કરી સમાજમાં માનભર્યું સ્થાન મેળવી શકે તે હેતુથી ૧૯૯૪ માં રચવામાં આવેલ ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ બોર્ડનું રૂપાંતર કરી તા. ૨૪-૧૦-૨૦૦૧ ના રોજ ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમની સ્થાપના કરી રૂ. ૫.૦૦ કરોડની શૈરમૂડી સાથે નિગમને કાર્યવંત કર્યું છે.
(૪)	નિગમની ફરજો	(૧) વહીવટી અને નાણાંકીય ફરજો અદા કરવી. (૨) નિગમના હેતુઓ સિધ્ધ થાય તેવા કાર્યક્રમો હાથ ધરવા. (૩) સફાઈ કામદારો અને તેમના આશ્રિતોનું સર્વેક્ષણ કરવું. (૪) તારણો રજૂ કરવા અને આનુંસાંગિક પગલાં ભરવા. (૫) જાગૃતતા શિબિર, તાલીમ શિબિરનું આયોજન કરી વિકાસ માટે કાર્યક્રમ ઘડવા. (૬) NSKFDC, ભારત સરકાર અને રાજ્ય સરકારની વિવિધ નિર્દિષ્ટ યોજનાઓનું અસરકારક રીતે અમલીકરણ કરવું
(૫)	નિગમની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ/કાર્યો	(૧) વહીવટી અને નાણાંકીય કાર્યો. (૨) નિગમની ત્રિમાસીક, વાર્ષિક બેઠક બોલાવવી. (૩) વહીવટી અહેવાલ નાણાંકીય અહેવાલ તૈયાર કરવા અને સરકારશ્રીમાં રજૂ કરવા. (૪) સફાઈ કામદારો અને તેમના આશ્રિતોના પ્રશ્નો જાણવા સમજવા અને નિરાકરણ માટેના કાર્યક્રમો ઘડવા. (૫) આર્થિક/ સામાજિક ઉત્કર્ષ માટે ખાસ યોજનાઓ અમલમાં મુકવી. (૬) રાજ્ય સરકાર અમલીત યોજનાઓનો અમલ કરવો. (૭) સફાઈ કામદારો અને તેમના આશ્રિતોનો સર્વે કરાવવો. (૮) યોજનાના અમલવારી/પરિણામલક્ષી લાવી મુલ્યાંકન કરાવવું. (૯) સરકાર ધ્વારા સોંપવામાં આવતાં કાર્યો અમલમાં મુકવા.
(૬)	નિગમ ધ્વારા આપવામાં	ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમ, ગાંધીનગર ધ્વારા નીચે મુજબની સેવાઓ પુરી પાડવામાં આવે છે.

આવતી સેવાઓની યાદી અને તેનું સંક્ષિપ્ત વિવરણ.	સેવાઓ	વિવરણ	વિશેષ નોંધ
	આર્થિક ઉત્કર્ષની યોજનાઓ	રાષ્ટ્રીય સફાઈ કર્મચારી નાણાં અને વિકાસ નિગમ, નવી દિલ્હી ધ્વારા અમલીત સીધા ધિરાણની યોજનાઓ.	આ યોજનાના અમલ માટે રાષ્ટ્રીય સફાઈ કર્મચારી નાણાં અને વિકાસ નિગમ સાથે આ નિગમ યેનેલાઈઝીંગ એજન્સી તરીકે કામગીરી કરે છે.
	૧. સીધા ધિરાણની યોજના (અ) મહિલા સમૃદ્ધિ યોજના (બ) માઇક્રો ક્રેડિટ ફાઇનાન્સ યોજના (ક) મહિલા અધિકારીતા યોજના (ડ) ટર્મ લોન (મોટુ ધિરાણ)	વ્યાજદર ૪ થી ૬ ટકા સુધી ઉદાહરણરૂપ યોજનાઓ (૧) દુધાળા ઢોર (૧૪) ઓટો રિક્ષા (૨) કરીયાણાની દુકાન (૧૫) પેસેન્જર રિક્ષા CNG (૩) અનાજ દળવાની ઘંટી (૧૬) લોડીંગ રિક્ષા (૪) રેડીમેડ ગાર્મેન્ટ (૧૭) જીપ- ટેક્ષી (૫) દરજીકામ સુથારીકામ (૧૮) ગાર્બેજ માટેના વાહનો (૬) સાય./ઓટો રીપેરીંગ (૧૯) ટ્રેક્ટર વીથ ટ્રોલી (૭) મંડપ ડેકોરેશન (૨૦) મ્યુઝીકલ બેન્ડ (૮) કોમ્પ્યુટર જોબવર્ક (૯) ફોટો/વિડીયોગ્રાફી (૧૦) બ્યુટીપાર્લર (૧૧) ઠંડા પીણા/પાર્લર (૧૨) કટલરી સ્ટોર (૧૩) ઇલે.આઇ.રીપેરીંગ	
	૨. શૈક્ષણિક લોનની યોજના:	વ્યાજદર: વિદ્યાર્થીની માટે ૩.૫ ટકા અને વિદ્યાર્થીઓ માટે ૪ ટકા - ભારતમાં અભ્યાસ માટે રૂ. ૧૦.૦૦ લાખ સુધી - વિદેશ અભ્યાસ માટે રૂ. ૨૦.૦૦ લાખ સુધી	
	૩. સેનેટરી માટે યોજના	- ઓછામાં ઓછા દશ સભ્યો અને વધુમાં વધુ ૨૫ સભ્યોની મંડળી - સભ્ય દીઠ ૫૦ ટકા સહાય મળવાપાત્ર (વ્યકિતદીઠ રૂ. ૨૦,૦૦૦ નું ધીરાણ જે પૈકી રૂ. ૧૦,૦૦૦ સહાય)	
	૪. ડા. આંબેડકર સફાઈ કામદાર આવાસ યોજના	રાજ્ય સરકારની આ યોજના હેઠળ સફાઈ કામદારો કે તેઓના આશ્રિતોને રહેણાંકના પાકા મકાનો બનાવવા માટે વ્યકિગત રૂ. ૧,૨૦,૦૦૦/- ની સહાય તેમજ બિન વ્યાજકીય લોન શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૬૦,૦૦૦/- તથા ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૩૦,૦૦૦/- આપવાની જોગવાઈ છે. મકાનની ટોચની કિંમત શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૭,૦૦,૦૦૦/- લાખ અને ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦/- રહેશે. બિન વ્યાજકીય લોનની વસુલાત મહાનગરપાલિકા/નગરપાલિકાએ કર્મચારીઓનાં પગારમાંથી દર માસે રૂ. ૫૦૦/- નો ચેક એવા ૧૨૦ હપ્તામાં કરીને તેની નિયમિત ચૂકવણી નિગમને કરવાની રહે છે	
	૫. NSLRS યોજના	વર્ષ ૧૯૯૨ થી તા. ૦૯/૦૧/૨૦૦૭ સુધી NSLRS યોજના અન્વયે - બેંકો મારફતે લાભાર્થીદીઠ રૂ. ૨૫,૦૦૦/- સુધીનું ધીરાણ. - લાભાર્થીદીઠ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- સહાય.	
	૬. SRMS યોજના (અ) માઇક્રો ક્રેડિટ ફાઇનાન્સ યોજના (બ) બેંકેબલ યોજના	- મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જર્સ એક્ટ, ૨૦૧૩ અન્વયે ઓળખ થયેલ મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જર્સને રૂ. ૪૦,૦૦૦/- વન ટાઇમ કેશ આસીસ્ટન્ટ, મકાન સહાય, બે-વર્ષ સુધી તાલીમ અને સ્ટાઇપેન્ડ તથા તેમના બાળકોને અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલના ધોરણે શિષ્યવૃત્તિ. - તા. ૦૯/૦૧/૨૦૦૭ થી માર્ચ-૨૦૧૦ સુધી પ્રસ્તુત યોજનાનું ધોરણ નીચે મુજબ હતું. -રૂ. ૨૫,૦૦૦/- થી રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦/- સુધીનું ધિરાણ - કેપીટલ સબસીડી રૂ. ૧૨,૫૦૦/- થી રૂ. ૨૦,૦૦૦/- - બેંકોને ઇન્ટરેસ્ટ સબસીડી મળવાપાત્ર	
	૭. અકસ્માત વીમા કવચ યોજના	-સફાઈ કામદારનું આકસ્મિક મૃત્યુ થાય તે પ્રસંગે વીમા	

		નિયામકશ્રી મારફતે રૂ. ૧.૦૦ લાખના વીમા કવચ અને ગટરમાં ગુંગાશામણથી/ડુબી જવાથી મૃત્યુ થાય તો રૂ. ૧.૦૦ લાખની રકમ ઉપરાંત બીજા રૂ. ૨.૦૦ લાખ સફાઈ કામદારના આશ્રિત/કુટુંબને નિગમ દ્વારા ચૂકવણી.
(૭)	નિગમ અને સહાયક માળખું નીચે મુજબ છે.	<p style="text-align: center;">અધ્યક્ષ ↓ ઉપાધ્યક્ષ ↓ વહીવટી સંચાલક મંડળ ↓ વહીવટી સંચાલક</p> <p>ચોજનાના અમલીકરણમાં સહાયક અધિકારીઓ જિલ્લા નાયબ નિયામક અધિકારીઓ (તમામ જિલ્લાઓ) ↓ મદદનીશ જીલ્લા મેનેજર ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમ તથા કલાર્ક કમ કોમ્પ્યુટર ઓપરેટર</p> <p>હિસાબી અધિકારી ↓ હિસાબનીશ સિ.કલાર્ક</p> <p>વસુલાત અધિકારી ↓ કચેરી અધિક્ષક ↓ ગુજરાતી ટાઇપીસ્ટ અંગ્રેજી ટાઇપીસ્ટ કલાર્ક પટાવોળા ડ્રાઇવર</p> <p>પ્રોજેક્ટ કન્સલ્ટન્ટ ↓ પ્રોજેક્ટ ઓફિસરો</p>
(૮)	નિગમની અસરકારકતા અને કાર્યક્ષમતા વધારવા માટેની લોકો પાસેથી અપેક્ષાઓ.	<p>(૧) નિગમ નાગરીકો પાસેથી સૌજન્યપૂર્ણ અભિગમની અપેક્ષા. (૨) મુલાકાત સમયે કાયદાનો ચુસ્ત પાલન (૩) અધિકારી /કર્મચારી સાથે સહકારી ભર્યું વલણ. (૪) મુદ્દાસર અને ચોક્કસ રજુઆત . (૫) સર્વાંગી હકારાત્મક અભિગમ (૬) બિનજરૂરી-બિન ઉત્પાદકીય બાબતોમાં સમયનો બગાડ અનિચ્છનીય. (૭) સમય મર્યાદા અને તેમના નિયમોનું પાલન આવશ્યક . (૮) ઉપયોગી સલાહ -સુચન નિગમની કાર્યક્ષમતા વધારશે. (૯) સુસંસ્કૃત નાગરિક તરીકે સૌંદર્ય પૂર્ણ વાણી -વર્તન (૧૦) પ્રેરણારૂપ સહકાર તંત્રનો પ્રાણવાયુ બનશે.</p>
(૯)	લોક સહયોગ મેળવવા માટેની ગોઠવણ અને પદ્ધતીઓ	<p>લોક સહયોગની પદ્ધતીઓ:-</p> <p>(૧) સમાજ સંમેલન-જાગૃતિ શિબિર. (૨) શૈક્ષણિક સેમીનારનું આયોજન. (૩) સમાજના આગેવાન શિક્ષિત પ્રબુદ્ધ નાગરિકો સાથે ચર્ચા વિચારણા-કાર્યશિબિર. (૪) બિનસરકારી સંસ્થાઓની સકારાત્મક ભાગીદારી. (૫) જાહેર એકમો, સંસ્થાઓ દ્વારા લોકોના સ્વાસ્થ્ય સંબંધી જાણકારીના કેમ્પ. (૬) તંત્રની સંપૂર્ણ જાણકારી-માહિતી માટે પ્રચારાર્થે પુસ્તિકાચાટ-ચિત્રો મોડેલ વિગેરેનું પ્રદર્શન-વિતરણ. (૭) તંત્રની તમામ પ્રવૃત્તિઓમાં પારદર્શકતા. (૮) સકારાત્મક અભિગમ સાથે ઉત્કર્ષ અંગેની ખેવના. (૯) લોન વસુલાતમાં સામાજિક આગેવાનોનો સહયોગ. (૧૦) લોન વિતરણ કાર્યક્રમો (૧૧) ડૉ. આંબેડકર વાલ્મીકી જન્મ જયંતિ ઉજવણી.</p>
(૧૦)	સેવા આપવાના દેખરેખ નિયંત્રણ અને જાહેર ફરિયાદ નિવારણ માટે ઉપલબ્ધ તંત્ર.	સેવા આપવાના દેખરેખ નિયંત્રણ અને જાહેર ફરિયાદ નિવારણ માટેનું તંત્ર માહિતી મેળવવાના અધિકાર અધિનિયમ ૨૦૦૫ અન્વયે માહિતી મેળવી શકાય છે.
(૧૧)	કચેરી શરૂ થવાનો સમય કચેરી બંધ થવાનો સમય	સવારના ૧૦:૩૦ કલાકથી સાંજના ૬:૧૦ કલાક (આ સમય જાહેર રજાના દિવસો સિવાયનો છે.)